

Międzynarodowa współpraca wojskowa na przykładzie Brygady Litewsko-Polsko-Ukraińskiej

Streszczenie: Celem artykułu jest podsumowanie i analiza współpracy wojskowej w kontekście znaczenia oraz działalności trójnarodowej Brygady Litewsko-Polsko-Ukraińskiej (LITPOLUKRBRIG). Praca prezentuje kontekst historyczny prowadzący do utworzenia brygady oraz proces jej formowania. Omówiona została struktura jednostki, specyfika i zadania jej przypisane. Kolejnym poruszonym aspektem jest dotychczasowa działalność brygady oraz jej znaczenie w kontekście zacieśniania współpracy, wzmacniania obustronnych relacji i zwiększania potencjału militarnego. W artykule zawarte zostały także prognozy dotyczące roli jednostki w budowaniu regionalnego bezpieczeństwa i współpracy oraz wspieraniu ukraińskich dążeń do członkostwa w Sojuszu Północnoatlantyckim.

Wprowadzenie

Kontakty pomiędzy przedstawicielami sił zbrojnych Polski, Litwy i Ukrainy nawiązano w latach dziewięćdziesiątych tuż po rozpadzie Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (ZSRR). Inicjatorem była Rzeczpospolita, która popierała procesy niepodległościowe zachodzące w Litwie i Ukrainie. Podyktowane było to chęcią budowy obustronnych relacji z sąsiadami w nowo powstałych warunkach politycznych, a tym sposobem kreowanie bezpieczeństwa zarówno państwa, jak i regionu. W związku z tym w latach 1993, 1994 i 1996 zawarto szereg porozumień polsko-ukraińskich dotyczących sfer wojskowości i bezpieczeństwa¹. Dokumenty, które odnosiły się do stosunków wojskowych pomiędzy Polską a Litwą, podpisano w roku 1993². W kolejnych latach Rzeczpospolita systematycznie zacieśniała współpracę z sąsiadami. W jej efekcie doszło do powołania w 1997 roku litewsko-polskiego batalionu (LITPOLBAT)³. Następnie w 1998 r. utworzono polsko-ukraińską jednostkę (POLUKRBAT). Od-

¹ G. Ciechanowski, P. Krawczuk, *Polsko-ukraińska współpraca wojskowa po 1989 r.*, [w:] C. Skuza, W. Wróblewski (red.), *Bezpieczeństwo międzynarodowe i bezpieczeństwo państwa*, Wydawnictwo Print Group, Szczecin 2007, s. 227.

² A. Banaszekiewicz, *Traktaty i najważniejsze umowy międzynarodowe zawarte przez Polskę z Republiką Litewską w latach 1991-2011*, „Wschodnioznawstwo” 2013, nr 7, s. 87.

³ A. Bobryk, *Stosunek Polaków do służby wojskowej w okresie odradzania suwerennego państwa litewskiego*, [w:] K. Jankowski (red.), *Trendy naukowe młodzieży akademickiej. Nauki humanistyczne*, Wydawnictwo Akademii Podlaskiej, Siedlce 2004, s. 92.

działy te, wykonując swoje zadania i niejednokrotnie uczestnicząc w misjach zagranicznych, funkcjonowały kolejno do lat 2007 i 2010⁴. Powstała w ten sposób swego rodzaju luka, którą miała zapłacić nowa trójnarodowa jednostka. Zarówno Polska, jak i Litwa były już w tym okresie członkami Paktu Północnoatlantyckiego. Ukraina, pomimo swoich ambicji w tym zakresie, była daleko od integracji

z NATO. Polska i Litwa traktowały ukraińskie aspiracje bardzo poważnie, czego efektem było wsparcie inicjatyw z tym związanych. Zintensyfikowało się ono znacznie po wybuchu konfliktu zbrojnego na wschodzie Ukrainy, przyspieszając tym samym prace nad trójnarodową brygadą.

Od koncepcji do pełnej zdolności operacyjnej – powstanie LITPOLUKRBRIG

Idea powstania wielonarodowej jednostki pojawiła się w 2005 roku z inicjatywy strony litewskiej⁵. W 2007 roku podczas pobytu w Brukseli ministrowie obrony Litwy, Polski i Ukrainy podjęli decyzję o utworzeniu wspólnego batalionu. Jesienią 2008 roku zmodyfikowano koncepcję i postanowiono o sformowaniu jednostki o sile brygady. W listopadzie 2009 roku przedstawiciele resortów obrony podpisali list intencyjny dotyczący utworzenia Brygady Litewsko-Polsko-Ukraińskiej⁶. Za główne cele jej formowania i funkcjonowania ówczesnie wskazywano:

- wspieranie starań Ukrainy w zakresie jej integracji z Paktem Północnoatlantyckim,
- zacieśnianie współpracy wojskowej Litwy, Polski i Ukrainy,
- stworzenie podstaw do powołania na bazie brygady Grupy Bojowej UE.

W dniu 19 września 2014 roku ministrowie obrony Litwy, Polski i Ukrainy podpisali w Warszawie umowę o utworzeniu wspólnej brygady. Skalę wydarzenia podkreślała także obecność prezydenta Rzeczypospolitej Bronisława Komorowskiego oraz szefa Biura Bezpieczeństwa Narodowego Stanisława Kozieja. Należy nadmienić, iż data podpisania umowy była kilkakrotnie przekładana⁷. Objęcie przez Wiktora Janukowycza urzędu prezydenta Ukrainy skutkowało ograniczeniem działań na rzecz integracji z Paktem Północnoatlantyckim. W rezultacie zahamowały także prace nad trójnarodową jednostką, która miała być *spiritus*

⁴ J. Posobiec, *Determinanty i kierunki zmian w dowodzeniu SZ RP po 1989 roku*, „Zeszyty Naukowe AON” 2013, nr 2(91), s. 54.

⁵ M. Żyła, *Między wschodem a zachodem. Problem bezpieczeństwa militarnego Ukrainy*, „Ante Portas – Studia nad Bezpieczeństwem” 2016, nr 1(6), s. 263.

⁶ A. Goławski, *Umowa o utworzeniu LITPOLUKRBRIG*, www.dgrsz.mon.gov.pl/aktualnosci/arttykul/najnowsze/2014-09-19-umowa-o-utworzeniu-litpolukrbrig, data dostępu: 19.05.2019.

⁷ *Umowa o utworzeniu wspólnej brygady przez Polskę, Litwę i Ukrainę podpisana*, www.bbn.gov.pl/pl/wydarzenia/5893,Umowa-o-utworzeniu-wspolnej-brygady-przez-Polske-Litwe-i-Ukraine-podpisana.html, data dostępu: 20.05.2019.

movens dążeń do członkostwa w NATO. Dopiero konflikt zbrojny na wschodzie Ukrainy w 2014 roku stał się impulsem dla nowych władz w Kijowie do przyspieszenia działań na rzecz utworzenia brygady⁸.

Dnia 24 lipca 2015 roku we Lwowie podpisane zostało tzw. Porozumienie Techniczne. Dotyczyło ono uszczegółowienia funkcjonowania brygady i jej dowództwa. Pozwoliło ono na rozpoczęcie konkretnych działań związanych z utworzeniem LITPOLUKRBRIG. Jej działalność została oficjalnie zainaugurowana 25 stycznia 2016 roku. Odbyło się to podczas ceremonii otwarcia w Lublinie z udziałem ministrów obrony narodowej Polski, Litwy oraz Ukrainy. Uznaje się, że brygada osiągnęła wtedy wstępną gotowość operacyjną⁹. W grudniu 2016 roku odbyły się ćwiczenia Common Challenge-16, których celem była weryfikacja umiejętności planowania, organizowania i prowadzenia działań mandatowych przez brygadę. Uzyskała ona ocenę pozytywną, w konsekwencji czego podpisano dokumenty certyfikacyjne potwierdzające osiągnięcie przez nią pełnej gotowości bojowej. W dniu 24 stycznia 2017 roku zakończono proces weryfikacji jednostki. Tym samym potwierdzono, iż osiągnęła ona pełną zdolność operacyjną. W związku z tym 7 września 2017 roku ministrowie obrony Litwy, Polski i Ukrainy zatwierdzili zmianę w umowie z 2014 roku. Brygada otrzymała nową misję wiodącą oraz patrona w osobie Wielkiego Hetmana Konstantego Ostrogorskiego¹⁰.

Struktura i charakter jednostki

LITPOLUKRBRIG jest jednostką, której charakter bezpośrednio nawiązuje do dziedzictwa Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Wynika to z jej wielonarodowościowości. Służący razem Litwini, Polacy i Ukraińcy odwołują się do wspólnoty, która niegdyś tworzyła jedno z największych i najpotężniejszych państw Europejskich¹¹. Jest to więc jednostka o dużym znaczeniu symbolicznym. Wskazuje na to m. in. wybór patrona, który jest określany jako symbol jedności narodów Litwy, Polski i Ukrainy. Ponadto działalność brygady jest intensywnie promowana w mediach, co ma unaoczniać dobre relacje, wzajemną pomoc i współpracę pomiędzy krajami.

Dowództwo LITPOLUKRBRIG zorganizowano w oparciu o standardy NATO (rysunek 1). Jest podzielone na Sztab Brygady oraz Dowództwo Brygady¹².

⁸ M. Żyła, *Miedzy wschodem a zachodem...*, s. 263.

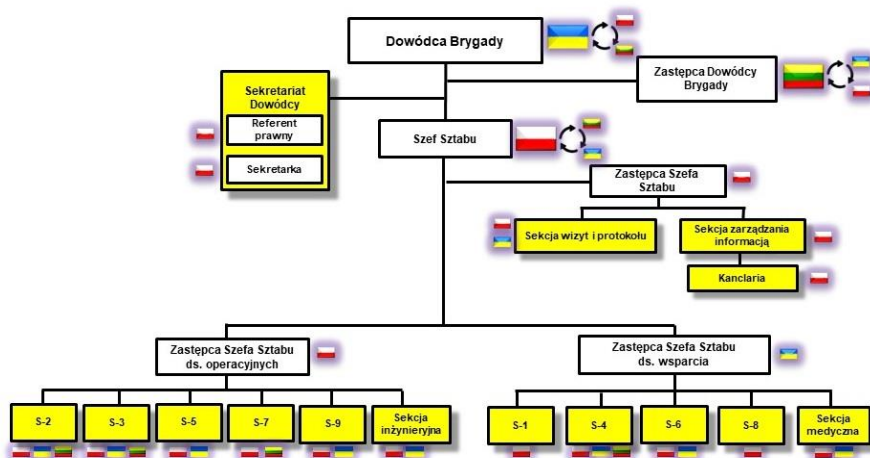
⁹ *Od idei do utworzenia*, www.litpolukrbrig.wp.mil.pl/pl/111.html, data dostępu: 16.05.2019.

¹⁰ *LITPOLUKRBRIG w pełnej gotowości bojowej*, www.defence24.pl/litpolukrbrig-w-pelnej-gotowosci-bojowej, data dostępu: 19.05.2019.

¹¹ J. Bornio, *Lithuania, Poland and Ukraine join forces. The LITPOLUKRBRIG Brigade and its role in the regional security system*, „New Eastern Europe” 2017, nr 3-4, s. 140.

¹² *Struktura*, www.litpolukrbrig.wp.mil.pl/pl/108.html, data dostępu: 16.05.2019.

Siedziba jednostki jest ulokowana na stałe w Lublinie. Warto zaznaczyć, że przedstawiciele poszczególnych państw są wyznaczani na stanowiska dowódcy, zastępcy dowódcy i szefa sztabu brygady. Odbywa się to na zasadzie równego podziału. W rezultacie nie dochodzi do sytuacji, w jakiej przedstawiciele któregoś z krajów zajmują więcej niż jedno wyższe stanowisko. Istotną kwestią jest też fakt, że funkcje te obejmowane są na trzy lata i pełnione są rotacyjnie¹³.

Rysunek 1. Struktura dowództwa LITPOLUKRBRIG

Źródło: www.litpolukrbrig.wp.mil.pl/pl/108.html, data dostępu: 16.05.2019.

Struktura brygady LITPOLUKRBRIG ma charakter stały jedynie na poziomie dowództwa. Wynika to z faktu, iż nie posiada ona swoich jednostek. Poszczególne oddziały są do niej afiliowane. Na co dzień pozostają w strukturach sił zbrojnych Litwy, Polski i Ukrainy. Ich użycie następuje w sytuacji, gdy brygada lub jej komponent zostaje zobligowany do uczestnictwa w operacji międzynarodowej. Zatem struktura na poszczególne misje kreowana jest według istniejących potrzeb. Na obecną chwilę LITPOLUKRBRIG w swoim składzie posiada piętnaście jednostek afiliowanych¹⁴. Skład osobowy brygady wynosi blisko 4500 żołnierzy. Liczebność żołnierzy z Litwy, Polski i Ukrainy wynosi kolejno 350, 3500 i 560 wojskowych¹⁵.

Na potrzeby LITPOLUKRBRIG każdy kraj wydziela batalion piechoty oraz jednostki specjalnego przeznaczenia. Głównymi jednostkami w tym zakresie są:

- Batalion Ułanów im. księżnej Birutę Sił Lądowych Litewskiej Armii,

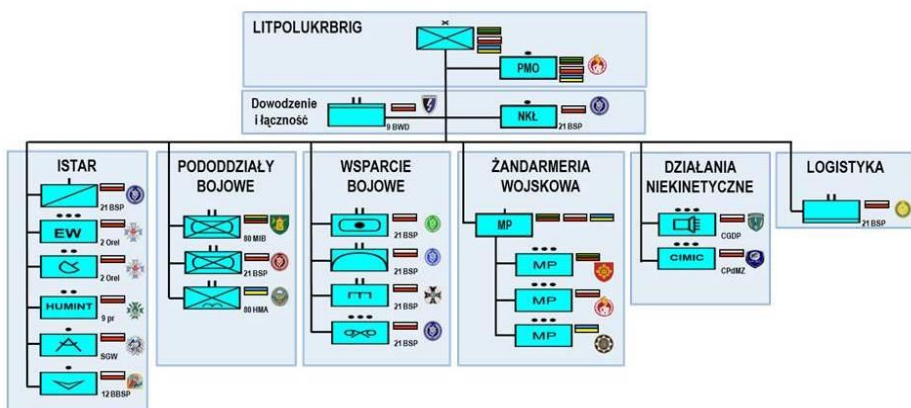
¹³ *Od idei do utworzenia*, www.litpolukrbrig.wp.mil.pl/pl/111.html, data dostępu: 16.05.2019.

¹⁴ *Struktura...*

¹⁵ P. Żurawski vel Grajewski, *Specyfika relacji polsko-ukraińskich po 2015 r.*, „Sprawy Międzynarodowe” 2018, nr 1, s. 51.

- 1 Batalion Powietrzno-manewrowy 80 Brygady Powietrznodesantowej z Ukrainy,
- 5 Batalion Strzelców Podhalańskich (21 Brygada Strzelców Podhalańskich),
- 14 Dywizjon Artylerii Samobieżnej (21 Brygada Strzelców Podhalańskich),
- 21 Dywizjon Artylerii Przeciwlotniczej (21 Brygada Strzelców Podhalańskich),
- 16 Batalion Saperów (21 Brygada Strzelców Podhalańskich)¹⁶.

Pełny zakres afiliowanych przez poszczególne państwa jednostek i ich rolę unaocznia poniższa struktura (rysunek 2):

Rysunek 2. Struktura jednostek afiliowanych

Źródło: www.litpolukrbrig.wp.mil.pl/pl/114.html, data dostępu: 16.05.2019.

Omawiając Brygadę Litewsko-Polsko-Ukraińską należy też zaznaczyć istnienie tzw. Grupy Koordynacyjnej (GK lub ang. Coordination Group/CG). Jest to organ ustanowiony przez ministerstwa obrony Litwy, Polski i Ukrainy. Funkcjonuje on jako instytucja nadzorująca brygadę. Do zadań grupy koordynacyjnej należy zatwierdzanie planów organizacyjnych, finansowych, szkoleniowych, logistycznych oraz innych opracowanych i przedkładanych przez dowództwo brygady LIT-POL-UKR. W skład GK wchodzi przedstawiciele wszystkich trzech państw, a jej spotkania odbywają się przynajmniej cztery razy do roku¹⁷.

Na stronie Litewsko-Polsko-Ukraińskiej Brygady można znaleźć informację, iż jej główne zadanie to uczestnictwo całości jednostki lub wydzielonych jednostek afiliowanych w operacjach międzynarodowych zgodnie z przepisami

¹⁶ *Od idei do utworzenia*, www.litpolukrbrig.wp.mil.pl/pl/111.html, data dostępu: 16.05.2019.

¹⁷ *Grupa Koordynacyjna*, www.litpolukrbrig.wp.mil.pl/pl/107.html, data dostępu: 16.05.2019.

prawa międzynarodowego. Poza zadaniem wiodącym, wyróżnionych zostało także pięć zadań dowództwa brygady. Należą do nich:

- zapewnienie zdolności do dowodzenia i kierowania trzema batalionami manewrowymi, pododdziałami wsparcia bojowego i zabezpieczeniem szczebla batalion/kompania oraz dodatkowo podporządkowanymi pododdziałami, w celu wykonywania zadań mandatowych w rejonie odpowiedzialności Brygady,
- posiadanie zdolności do planowania, organizowania i kierowania międzynarodowymi operacjami na szczeblu brygady, również autonomicznie w ograniczonych ramach zdefiniowanych przez mandat misji oraz uwarunkowania operacyjne,
- planowanie i kierowanie działaniami wojsk we wspólnym środowisku cywilno-wojskowym,
- posiadanie zdolności do prowadzenia procesu planowania, koordynacji i synchronizacji działań we współpracy z cywilnymi podmiotami działającymi w rejonie odpowiedzialności Brygady, mając na uwadze ich cele i kompleksowy zakres działania,
- zapewnienie zdolności kierowania, gromadzenia, analizowania i rozpowszechniania informacji rozpoznawczych w rejonie zainteresowania rozpoznawczego Brygady¹⁸.

Znaczenie i dotychczasowa działalność LITPOLUKRBRIG

Po osiągnięciu pełnej zdolności operacyjnej LITPOLUKRBRIG rozpoczął szkolenie pododdziałów, które były afiliowane do brygady, a także podnoszenie własnego poziomu wyszkolenia. Warto zaznaczyć, że obecnie ćwiczenia w jednostce prowadzone są na podstawie ramowego planu ćwiczeń na lata 2018-2020 opracowanego przez CG¹⁹. Brygada każdego roku uczestniczy w manewrach międzynarodowych. Należą do nich między innymi:

- Rapid Trident,
- Mapple Arch,
- Agille Spirit.

Ponadto organizowane są szkolenia wewnętrzne, do których należą treningi dowódczo-sztabowe, warsztaty oraz inne rodzaje zajęć szkoleniowych²⁰. Istotną kwestią jest także współpraca brygady z wojskami sojuszniczymi. Przykładem takiej działalności jest organizacja w 2018 roku z Gwardią Narodową USA warsztatów

¹⁸ *Misja i zadania*, www.litpolukrbrig.wp.mil.pl/pl/109.html, data dostępu: 16.05.2019.

¹⁹ T. Lewczak, *Międzynarodowa Brygada*, „Przegląd Sił Zbrojnych”, nr 3, 2018, s. 146.

²⁰ *Szkolenie*, www.litpolukrbrig.wp.mil.pl/pl/110.html, data dostępu: 21.05.2019.

poświęconych tematyce operacyjnej²¹ czy warsztatów dotyczących operacji informacyjnych w 2019 roku²². Poza szkoleniami wewnętrznymi brygada realizuje także szkolenia innych jednostek. W marcu 2019 roku oficerowie LITPOLUKRBRIG prowadzili dwutygodniowy kurs dla sztabu batalionu 14 Brygady Zmechanizowanej Wojsk Lądowych Sił Zbrojnych Ukrainy. Założeniem szkolenia było przekazanie kursantom wiedzy dotyczącej pracy w komórce sztabowej w standardach NATO²³.

Brygada jest platformą wsparcia dla ukraińskich sił zbrojnych, lecz także zapewnia możliwość dzielenia się doświadczeniami. Jest to ważne, choćby ze względu na fakt, iż cały komponent osobowy wniesiony w jednostkę przez Ukrainę ma doświadczenie bojowe zdobyte w walkach na wschodzie kraju²⁴. Brygadę można traktować także jako środek wzmocnienia stosunków pomiędzy państwami. Relacje pozawojskowe Polska – Litwa i Polska – Ukraina są w ostatnich latach napięte. Znaczenie LITPOLUKRBRIG dla wspólnych kontaktów potwierdzają słowa Andrija Deshchytsii: „Traktujemy tę jednostkę jako skuteczne narzędzie szkolenia naszych wojskowych w myśl standardów NATO i podniesienia wzajemnego zaufania między państwami”²⁵. Istotnym aspektem w zakresie umacniania relacji pomiędzy krajami jest udział LITPOLUKRBRIG w inicjatywach o znaczeniu symbolicznym. Należą do nich między innymi uczestnictwo w obchodach dnia niepodległości Ukrainy²⁶ czy współorganizacja międzynarodowego sympozjum naukowego poświęconego Hetmanowi Konstantemu Ostrogorskiemu²⁷.

Należy też zwrócić uwagę na zainteresowanie, z jakim media śledzą działalność LITPOLUKRBRIG. Przykładem z ostatnich miesięcy jest intensywnie nagłaśniana lutowa wizyta prezydentów Litwy, Polski i Ukrainy w kwaterze głównej LITPOLUKRBRIG²⁸. Ważną kwestią w kontekście istnienia jednostki jest fakt, że państwa założycielskie prowadzą politykę „otwartych drzwi”. W związku z tym kolejne państwa z regionu Europy Środkowo-Wschodniej mogą ubiegać się o dołączenie swoich sił do brygady. Jest to bramka do jeszcze szerszej współpracy

²¹ O. Gain, *Warsztaty z Gwardią Narodową Stanu Illinois w Lublinie*, www.polukr.net/blog/2018/06/warsztaty-z-gwardia-narodowa-stanu-illinois-w-lublinie, data dostępu: 21.05.2019.

²² P. Staszczak, *W Dowództwie Wielonarodowej Brygady LITPOLUKRBRIG odbywają się warsztaty dotyczące Operacji Informacyjnych*, www.centrum.fm/w-dowodztwie-wielonarodowej-brygady-litpolukrbrig-odbywaja-sie-warsztaty-dotyczace-operacji-informacyjnych, data dostępu: 21.05.2019.

²³ *Wydarzenia 2019*, www.litpolukrbrig.wp.mil.pl/pl/78_647.html, data dostępu: 21.05.2019.

²⁴ M. Schwarzgruber, *Potrójna siła*, „Polska Zbrojna” 2017, nr 2(850), s. 36.

²⁵ A. Deshchytsia, *Współczesne relacje dwustronne między Ukrainą a Rzeczpospolitą Polską*, „Dyplomacja i Bezpieczeństwo” 2015, nr 1(3), s. 114.

²⁶ *Parada wojskowa na 27 rocznicę niepodległości Ukrainy*, www.defence24.pl/parada-wojskowa-na-27-rocznice-niepodleglosci-ukrainy, data dostępu: 21.05.2019.

²⁷ *Sympozjum zorganizowane przez KUL i LITPOLUKRBRIG*, www.bbn.gov.pl/pl/wydarzenia/8179/Sympozjum-zorganizowane-przez-KUL-i-LITPOLUKRBRIG.html, data dostępu: 21.05.2019.

²⁸ *Prezydenci z wizytą w Litewsko-Polsko-Ukraińskiej Brygadzie*, www.prezydent.pl/aktualnosci/wizyty-krajowe/art,341,prezydenci-z-wizyta-w-litewsko-polsko-ukraińskiej-brygadzie-.html, data dostępu: 20.05.2019.

międzynarodowej, a co za tym idzie - do wzrostu znaczenia LITPOLUKRBRIG²⁹. Warto zauważyć, iż w ramach odbywającej się co trzy lata rotacji część odchodzących żołnierzy powróci do swoich poprzednich jednostek. Zważywszy na ich doświadczenie, należy przyznać, że jest to kolejna sposobność na szerzenie wypracowanej w brygadzie wiedzy i umiejętności w siłach zbrojnych poszczególnych państw³⁰.

Podsumowanie

Formowanie wielonarodowej jednostki nie jest łatwym zadaniem. Istnieje wiele czynników, które należy uwzględnić podczas tego procesu. Wspomina o nich Tomasz Lewczak, zwracając uwagę m.in. na kwestie dotyczące uwarunkowań geopolitycznych, uwzględnienie przepisów prawnych czy stworzenie odpowiedniej dla wszystkich stron struktury³¹. Koncepcja utworzenia LITPOLUKRBRIG była bardzo ambitna. Ze względu na powyższe czynniki proces od powstania idei do osiągnięcia pełnej gotowości operacyjnej brygady zajął aż 12 lat. Utworzenie brygady należy uznać za sukces. Jest to pierwsza trójnarodowa jednostka wojskowa posiadająca stały charakter i długofalowe założenia. Jest przykładem udanej wielostronnej integracji wojskowej w oparciu o standardy Paktu Północnoatlantyckiego.

LITPOLUKRBRIG jest zarówno projektem politycznym, jak i wojskowym. Ma być swoistym katalizatorem wzmacniania współpracy pomiędzy państwami założycielskimi oraz promowania działań na rzecz bezpieczeństwa regionalnego. Modyfikację koncepcji z batalionu do brygady w 2008 roku należy uznać jako intencję wzmocnienia wymiaru politycznego powołania wspólnej jednostki. Podobny wydźwięk ma też kwestia „otwartych drzwi”. Trzeba mieć na uwadze fakt, że istnienie brygady nie zwiększa w praktyce ilości wojsk poszczególnych państw, ponieważ na jej potrzeby nie są tworzone nowe jednostki, a afiliowane już istniejące.

Należy też pamiętać, iż scenariuszami wykorzystania brygady są misje pokojowe, humanitarne czy stabilizacyjne. Myślenie o niej w perspektywie użycia w konflikcie zbrojnym w Ukrainie jest błędne³². LITPOLUKRBRIG jest narzędziem do wspierania Kijowa w dążeniach do członkostwa w Pakcie Północnoatlantyckim. Realizując misje szkoleniowe ukraińskich jednostek oraz promując sojuszniczą współpracę spełnia swoją funkcję w tym zakresie. Przypuszczalnie LITPOLUKRBRIG w najbliższym czasie nie będzie mogła przeprowadzić misji

²⁹ J. Bornio, *Lithuania, Poland and Ukraine join forces. The LITPOLUKRBRIG Brigade and its role in the regional security system*, „New Eastern Europe” 2017, nr 3-4, s.141-142.

³⁰ P. Raszewski, *Rotacja w LITPOLUKRBRIG*, www.polska-zbrojna.pl/home/articleshow/26058?t=Rotacja-w-LITPOLUKRBRIG, data dostępu: 22.05.2019.

³¹ T. Lewczak, *Międzynarodowa...*, s. 140.

³² J. Onyszkiewicz, *Ukraińska polityka bezpieczeństwa* [w:] T. Horobowski, P. Kosiewski (red.), *Polityka bezpieczeństwa. Polska. Ukraina*, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa 2015, s. 64.

międzynarodowej pod auspicjami Organizacji Narodów Zjednoczonych. Wynika to z obecnych relacji pomiędzy Ukrainą a Rosją, której głos jest niezbędny, aby jednostka mogła zostać użyta w operacji. Taka bariera nie istnieje w kontekście służby LITPOLUKRBRIG jako Grupy Bojowej Unii Europejskiej. O ile nie mówi się ostatnio o takiej funkcji brygady, to nie jest wykluczone, że przy odpowiedniej woli politycznej nie nastąpi powrót do tej koncepcji. Można spodziewać się, że w kolejnych latach atuty jednostki będą coraz intensywniej wykorzystywane i promowane. Z każdym rokiem jej personel nabywa doświadczenia, a brygada jest coraz bardziej rozpoznawalna i prestiżowa. Niewykluczone, że z czasem inne kraje regionu skorzystają z polityki „otwartych drzwi” i dołączą swoje siły do jednostki, przyczyniając się do jej powiększenia. Do potencjalnych państw, które mogłyby skorzystać z takiej możliwości należą Gruzja i Mołdawia. Byłby to niebywały sukces LITPOLUKRBRIG i jednocześnie kolejne potwierdzenie skuteczności tej formy współpracy.

Literatura

- Banaszkiewicz A., *Traktaty i najważniejsze umowy międzynarodowe zawarte przez Polskę z Republiką Litewską w latach 1991-2011*, „Wschodnioznawstwo” 2013, nr 7.
- Bobryk A., *Stosunek Polaków do służby wojskowej w okresie odradzania suwerennego państwa litewskiego*, [w:] K. Jankowski (red.), *Trendy naukowe młodzieży akademickiej. Nauki humanistyczne*, Wydawnictwo Akademii Podlaskiej, Siedlce 2004.
- Bornio J., *Lithuania, Poland and Ukraine join forces. The LITPOLUKRBRIG Brigade and its role in the regional security system*, „New Eastern Europe” 2017, nr 3-4.
- Ciechanowski G., Krawczuk P., *Polsko-ukraińska współpraca wojskowa po 1989 r.*, [w:] C. Skuza, W. Wróblewski (red.), *Bezpieczeństwo międzynarodowe i bezpieczeństwo państwa*, Wydawnictwo Print Group, Szczecin 2007.
- Deshchytsia A., *Współczesne relacje dwustronne między Ukrainą a Rzeczpospolitą Polską*, „Dyplomacja i Bezpieczeństwo” 2015, nr 1(3).
- Gain O., *Warsztaty z Gwardią Narodową Stanu Illinois w Lublinie*, www.polukr.net/blog/2018/06/warsztaty-z-gwardia-narodowa-stanu-illinois-w-lublinie, data dostępu: 21.05.2019.
- Goławski A., *Umowa o utworzeniu LITPOLUKRBRIG*, www.dgrsz.mon.gov.pl/aktualnosci/artikul/najnowsze/2014-09-19-umowa-o-utworzeniu-litpolukrbrig, data dostępu: 19.05.2019.
- Grupa Koordynacyjna, www.litpolukrbrig.wp.mil.pl/pl/107.html, data dostępu: 16.05.2019.
- Lewczak T., *Międzynarodowa Brygada*, „Przegląd Sił Zbrojnych” 2018, nr 3.
- LITPOLUKRBRIG w pełnej gotowości bojowej*, www.defence24.pl/litpolukrbrig-w-pelnej-gotowosci-bojowej, data dostępu: 19.05.2019.
- Misja i zadania*, www.litpolukrbrig.wp.mil.pl/pl/109.html, data dostępu: 16.05.2019.
- Od idei do utworzenia*, www.litpolukrbrig.wp.mil.pl/pl/111.html, data dostępu: 16.05.2019.

- Onyszkiewicz J., *Ukraińska polityka bezpieczeństwa* [w:] T. Horobowski, P. Kosiewski (red.), *Polityka bezpieczeństwa. Polska. Ukraina*, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa 2015.
- Parada wojskowa na 27 rocznicę niepodległości Ukrainy*, www.defence24.pl/parada-wojskowa-na-27-rocznice-niepodleglosci-ukrainy, data dostępu: 21.05.2019.
- Posobiec J., *Determinanty i kierunki zmian w dowodzeniu SZ RP po 1989 roku*, „Zeszyty Naukowe AON” 2013, nr 2(91).
- Prezydenci z wizytą w Litewsko-Polsko-Ukraińskiej Brygadzie*, www.prezydent.pl/aktualnosci/wizyty-krajowe/art,341,prezydenci-z-wizyta-w-litewsko-polsko-ukraińskiej-brygadzie-.html, data dostępu: 20.05.2019.
- Raszewski P., *Rotacja w LITPOLUKRBRIG*, www.polska-zbrojna.pl/home/articleshow/26058?t=Rotacja-w-LITPOLUKRBRIG, data dostępu: 22.05.2019.
- Schwarzgruber M., *Potrójna siła*, „Polska Zbrojna” 2017, nr 2(850).
- Staszczak P., *W Dowództwie Wielonarodowej Brygady LITPOLUKRBRIG odbywają się warsztaty dotyczące Operacji Informacyjnych*, www.centrum.fm/w-dowodztwie-wielonarodowej-brygady-litpolukrbrig-odbywaja-sie-warsztaty-dotyczace-operacji-informacyjnych, data dostępu: 21.05.2019. *Struktura*, www.litpolukrbrig.wp.mil.pl/pl/108.html, data dostępu: 16.05.2019.
- Symposium zorganizowane przez KUL i LITPOLUKRBRIG*, www.bbn.gov.pl/pl/wydarzenia/8179,Symposium-zorganizowane-przez-KUL-i-LITPOLUKRBRIG.html, data dostępu: 21.05.2019.
- Szkolenie*, www.litpolukrbrig.wp.mil.pl/pl/110.html, data dostępu: 21.05.2019.
- Umowa o utworzeniu wspólnej brygady przez Polskę, Litwę i Ukrainę podpisana*, www.bbn.gov.pl/pl/wydarzenia/5893,Umowa-o-utworzeniu-wspolnej-brygady-przez-Polske-Litwe-i-Ukraine-podpisana.html, data dostępu: 20.05.2019.
- Wydarzenia 2019*, www.litpolukrbrig.wp.mil.pl/pl/78_647.html, data dostępu: 21.05.2019.
- Żurawski vel Grajewski P., *Specyfika relacji polsko-ukraińskich po 2015 r.*, „Sprawy Międzynarodowe” 2018, nr 1.
- Żyła M., *Między wschodem a zachodem. Problem bezpieczeństwa militarnego Ukrainy*, „Ante Portas – Studia nad Bezpieczeństwem” 2016, nr 1(6).

The Lithuanian-Polish-Ukrainian Brigade as an Example of International Military Cooperation

Summary: The aim of the article is to summarize and analyze the military cooperation in terms of the importance and activity of the tri-national Lithuanian-Polish-Ukrainian Brigade (LITPOLUKRBRIG). The work presents the historical context leading to the founding of the brigade as well as the process of its formation. The structure of the unit, the specificity and the tasks assigned to it are discussed. Another aspect touched upon in the paper is the brigade's activity up to now and its significance in terms of tightening up the cooperation, strengthening the bilateral relations and increasing military potential. The article also includes forecasts on the role of the unit in building regional security and cooperation as well as supporting Ukraine's aspirations for membership in the North Atlantic Alliance.

Keywords: military cooperation, Poland, Ukraine, Lithuania, LITPOLUKRBRIG